

Protokoll Bispemøtet

14.-16. juni 2010

Voksenåsen kultur- og konferansehotell

Til stede:

Olav Skjevesland	Agder og Telemark, preses
Helga Haugland Byfuglien	Borg, visepreses
Ole Christian M. Kvarme	Oslo
Per Oskar Kjølaas	Nord-Hålogaland
Laila Riksaasen Dahl	Tunsberg
Tor B. Jørgensen	Sør-Hålogaland
Solveig Fiske	Hamar
Ingeborg Midttømme	Møre
Tor Singsaas	Nidaros
Halvor Nordhaug	Bjørgvin
Erling Pettersen	Stavanger

Til stede fra sekretariatet:

Christofer Solbakken	Generalsekretær
----------------------	-----------------

Kirkerådets direktør Jens-Petter Johnsen var til stede under behandlingen av sak 18/10.

Saksliste

Saksnr.	Sakstittel
016/10	Referatsaker
017/10	Orienteringssaker
018/10	Gudstjenestereformen
019/10	Revisjon av visitasreglementet

Saksbehandler: Christofer Solbakken

Referatsaker

Nr	Tittel
1	Protokoll Kirkeådet 11.-13.03.2010
2	Protokoll Kirkerådets arbeidsutvalg 15.3.2010
3	Protokoll Mellomkirkelig råd 24.-25.02.2010
4	Protokoll Samisk kirkeråd 08 - 09.03.10 i Alta
5	Referat fra bispemøte i Danmark 13.-14.04.2010

Vedtak

Referatsakene ble tatt til etterretning.

Saksbehandler: Christofer Solbakken

Orienteringssaker

1. Styrking av presesfunksjonen
2. Bispemøtet 18.-22. oktober 2010
3. Kirkens standpunkt vedrørende oljeboring i nord
4. Norges kristne råds kirkeledermøte 10. juni 2010
5. Forbønns handling i forbindelse med senabort
6. Prostekors
7. Fagdag om egnethetsvurdering
8. Kirkens holdning til situasjonen i Midtøsten
9. Helge Hognestads prestedtjeneste
10. Elias Blix 175 år 24. februar 2011
11. Taize-samling i Oslo 17.-19. september 2010
12. Styringsgruppen for arbeidsveilederutdanning
13. Prestetjenesten
14. Arbeidsplaner for prestene
15. Sentralt etterutdanningsutvalg
16. Nordisk bispemøte i Århus 2010
17. Schjelderup-seminaret 2010

Vedtak

Orienteringssakene ble tatt til etterretning.

Saksordfører: alle
Saksbehandler: Christofer Solbakken

Gudstjenestereformen

Kirkerådet vil fremme forslag til nytt liturgisk materiale for Kirkemøtet høsten 2010 med endelig vedtak våren 2011. Etter Kirkemøtets forretningsorden og saksbehandlingsregler for liturgisaker skal saken forelegges Bispemøtet for uttalelse før saken fremmes for Kirkemøtet.

Bispemøtet skal særlig legge vekt på de læremessige sidene ved saken.

Vedtak

Bispemøtet har fått seg forelagt forslag til nytt liturgisk materiale til bruk i Den norske kirke etter behandling i Kirkerådet 27.-29. mai 2010.

1. Under behandlingen av ordningene har enkelte biskoper på forskjellige punkter både av prinsipiell og formell art, stemt for andre formuleringer. Men i en siste behandling har de vedlagte anbefalinger fått enstemmig tilslutning som Bispemøtets felles vedtak.
2. Bispemøtet merker seg at rubrikker og bestemmelser knyttet til liturgiene har et omfang som virker unødig stort og fremstår uoversiktlig. Bispemøtet vil anbefale at en søker å redusere omfanget av hva som skal reguleres og omtales i form av rubrikker og bestemmelser.
3. Det liturgiske materialet foreligger i to målformer. Bispemøtet har lagt bokmålsversjonen til grunn for sin behandling, og forutsetter at den nynorske liturgien oversettes fra bokmålsversjonen.
4. Bispemøtet kan anbefale de fremlagte ordninger vedtatt, og ber om at følgende merknader tas til følge:

Dåpsliturgien

Se nedenfor.

Ordning for hovedgudstjeneste

- Latinske overskrifter til leddene strykes.
- Rubrikk til pkt 4 Samlingsbønn – ”kan” strykes, slik at rubrikken lyder: ”Samlingsbønnen innledes med: ...”.
- Rubrikk til pkt 5 Syndsbekjennelse – tillegg: ”Dersom det er skriftemål i gudstjenesten legges det til ledd 5 eller før forbønnen.”
- Rubrikk til pkt 7 Lovsang – tillegg: ”Kan utelates i faste- og adventstiden.”

- Rubrikk etter pkt 7 Lovsang – ”kan” erstattes med ”skal”, slik at rubrikken lyder: ”Dersom det er dåp, skal det skje her.”
- Pkt 9/11 Lesninger – varianten ”eller Slik lyder ordet fra Den hellige skrift” strykes.
- Pkt 16 minnes de døde – introduksjonsordene gis ny formulering.
- Pkt 17 takkofferbønn – ”Fyll våre hjerter med din Ånd. Og” erstattes med: ”Foren din kirke av alle folkeslag og tungemål. Liksom kornet er blitt ett i brødet og druene i vinen, så gjør oss”
- Pkt 18 nattverdbønn – før menighetssvaret ”Deg være ære...” legges til ”Kristus døde, Kristus stod opp, Kristus skal komme igjen.”
- Pkt 19 Du Guds Lam – ”bærer verdens synder” erstattes med ”bar all verdens synder”.
- Pkt 19 utdelingsbønn – ”fra alt ondt” strykes.
- Pkt 20 takkebønn – ”tjeneste for verden” erstattes med ”tjeneste i verden.”
- Syndsbekjennelse – formuleringen fra 1977-liturgien videreføres som et alternativ.
- Kyrieønn nr 2 strykes.
- Forbønn – i III. Formulerte forbønner, Forbønn 1 annet ledd, legges til: ”for vår biskop”, og i fjerde ledd legges til: ”for vår konge og hans hus.”
- Forbønn – i III. Formulerte forbønner, Forbønn 3, fjerde ledd erstattes ”har problemer” med ”strever med sitt liv.”
- Forbønn – i III. Formulerte forbønner, Forbønn 4, første ledd endres tiltalen til ”Kjære Gud, himmelske far.”
- Kirkeårsprefasjoner
 - Adventstiden: ”folket” erstattes med ”ditt folk”.
 - Jul: ”den hellige natt” strykes
 - Påske: ”verdens” erstattes med ”våre”
 - Allehelgensdag: andre setning er ufullstendig.
- ”Samme kår som oss” (i stedet for ”vi”).
- Derfor minnes vi hans død og oppstandelse når vi bringer... (komma strykes).
- S. 48 Hellig– stryk *helt*.
- Gaver – i stedet for ”hellige gaver”, s.48-50.
- Nattverdbønn D, s. 49, stryk ”som”.
- Nattverdbønn D, s. 49, ”dem” i stedet for ”alle”.
- S. 51 nattverdbønn med innstiftelsesord nr 2 – ”for” i siste setning erstattes med ”i”.
- Måltidets avslutning – etter takkebønnen er bedt dekkes alteret av.
- Rubrikker til særskilte dager i kirkeåret
 - Samordne språkbruk – ”anbefales”, ”brukes gjerne”, ...
 - Fastetiden: la oss bekjenne forsakelsen og troen *slik det lyder ved den hellige dåp (kursiv strykes)*.
 - 1. mai og 17. mai gis samme temakrets.
 - Legg til Samefolkets dag 6. februar.
 - Allehelgensdag: ”har gått bort” erstattes med ”er døde”, ”bør minnes ved...” erstattes med ”kan minnes ved...”.
- Hovedgudstjeneste som temagudstjeneste, siste ledd lit b) ”dersom det er nattverd” erstattes med ”når det er nattverd”.
- Det må utarbeides samlingsbønner tilpasset kirkeåret.
- Det må utarbeides eksempel på struktur for hovedgudstjeneste med nattverd tilrettelagt for barn.

Tekstboken

Bispemøtet forutsetter at tekstboken kvalitetssikres gjennom en utprøvningsperiode som omfatter alle tre tekstrekker.

Bispemøtet ber Kirkerådet vurdere å lage en ”minikanon” til bruk for menigheter med få gudstjenester.

Bispemøtet ber om at vår nåværende tradisjon med bots- og bededag og allehelgensdag videreføres, og at nødvendige tilpasninger gjøres i den nye tekstboken.

Liturgisk musikk

Bispemøtet gir sin tilslutning til Kirkerådets vedtak.

Særskilte pretekster

Bispemøtet har ingen merknader til Kirkerådets vedtak.

Forslag til dåpsliturgi i hovedgudstjenesten - Kirkerådets vedtak av 28.05.10 med Bispemøtets merknader:

NY (rubrikk): Dåpen kan begynne med dåpssalme.

I. MOTTAKELSE TIL DÅP

L I Faderens og Sønnens og Den hellige ånds navn.

[Stryktes: Ved dåp av barn

Vi skal i dag feire dåp i Guds hus. Med takk og glede tar menigheten imot *barnet/barna* som dere, foreldre og faddere, bringer til Gud i dåpen.

Ved dåp av større barn, unge eller voksne

L Vi skal i dag feire dåp i Guds hus. Med takk og glede tar menigheten imot *deg/dere* som er kommet hit for å bli døpt.]

L

[strykes: Vi er skapt til å leve i fellesskap med Gud, med hverandre og med alt det skapte. Det er i Gud vi lever, beveger oss og er til. Samtidig tilhører vi en verden underlagt syndens og dødens lov. I dåpen møter Gud oss med kjærlighet og nåde. Ved vann og Ånd gir Gud oss del i sin frelse og forener oss med Kristus til nytt liv.]

NY:

Ved dåp av barn

Gud har skapt oss til fellesskap med seg. Med takk og glede tar menigheten i mot barnet/barna som i dag bringes til Guds hus for å bli døpt.

Ved dåp av større barn, unge eller voksne

Gud har skapt oss til fellesskap med seg. Med takk og glede tar menigheten i mot deg/dere som i dag er kommet til Guds hus for å bli døpt.

Dåpen er et hellig mysterium der Gud frelser oss fra synd og skyld, forener oss med Kristus til et nytt liv og innlemmer oss i sin kristne kirke. Etter sitt ord og løfte vil Gud ta imot oss i dåpen.

For så høyt har Gud elsket verden, at han gav sin Sønn, den enbårne, for at hver den som tror på ham, ikke skal gå fortapt, men ha evig liv. Joh 3,16

[strykes: En dåpssalme kan synges her, eller før Forsakelsen og troen, som et vers mellom hver dåp eller som avslutning på dåpshandlingen.

Eventuelt kan det holdes en kort tale.]

Ved dåp av barn

L La oss høre hvor vennlig Jesus tar i mot barna og åpner Guds rike for dem:

Ved dåp av større barn, unge eller voksne

L La oss høre hvordan Jesus åpner Guds rike for oss:

Når både barn og eldre barn/ungdom/voksne døpes i samme gudstjeneste, sies: La oss høre hvor vennlig Jesus tar imot barna og åpner Guds rike for oss alle.

ML / L

Denne, og øvrige bibeltekster kan leses av en i dåpsfølget, av en annen medliturg eller av liturg.

De bar små barn til Jesus for at han skulle røre ved dem, men disiplene viste dem bort. Da Jesus så det, ble han harm og sa til dem: "La de små barna komme til meg, og hindre dem ikke! For Guds rike tilhører slike som dem. Sannelig, jeg sier dere: Den som ikke tar imot Guds rike slik som et lite barn, skal ikke komme inn i det." Og han tok dem inn til seg, la hendene på dem og velsignet dem. Mark 10,13-16

NY (rubrikk): Ved dåp av store barn/voksne kan denne erstattes av Titus 3, 4-7 eller Joh 3, 1-5.

Takkebønn

Takkebønnen bes av en i dåpsfølget, av en annen medliturg eller av liturg.

L La oss takke og be:

ML: Evige Gud, du har skapt oss i ditt bilde
og i dåpen kaller du oss ved navn.
Vi takker deg for [strykes: NN/] dåpsbarna/dem som skal døpes.
Hold din vernende hånd over *henne/ham/dem*.
Gi kjærlighet og visdom til alle som har del i
ansvaret og omsorgen for *henne/ham/dem*.
Gud, hør vår bønn:

M: Amen.

eller

ML: *[strykes: Gud, vår skaper,*
vi takker deg for livets store under
og for *[strykes: NN] disse barna/dem* som i dag skal døpes.
Takk for at du tar imot oss i den hellige dåp,
så vi kan leve i tro og tillit.
Livet er sårbart.
Hold din vernende hånd over *henne/ham/dem*.

Gud, hør vår bønn:]

NY:

Barmhjertige Gud,

Vi takker deg for livets store under
og for barnet/barna som i dag skal døpes.

Takk for at du i dåpen

gir oss et hjem i din kirke på jorden.

Bevar ham/henne i din omsorg og gi ham/henne fremtid og håp.

Gud, hør vår bønn:

M: Amen.

[strykes: eller

Annen lokalt formulert takkebønn. Bønnen skal inneholde følgende:

En henvendelse til Gud, eventuelt med en nærmere beskrivelse av Gud.

En takk til Gud for livet og/eller den/de som bringes fram for å bli døpt.

En takk for dåpen.

En bønn for den som skal døpes.]

- Avslutningsordene "Gud, hør vår bønn:" **M: Amen.**

NY (rubrikk): Her kan dåpssalmen synges.

Skriftlesning

L La oss høre vår Herre Jesu Kristi ord om dåpen og troen:

M / L

Jeg har fått all makt i himmelen og på jorden. Gå derfor ut og gjør alle folkeslag til disipler: Døp dem til Faderens og Sønnens og Den hellige ånds navn og lær dem å holde alt det jeg har befalt dere. Og se, jeg er med dere alle dager inntil verdens ende. Matt 28,18-20

NY (rubrikk): Ved egen dåpsgudstjeneste kan en eller flere av følgende tekster leses i tillegg: Joh 3, 1-5, Tit 3, 4-7, Rom 6, 3-5, Gal 3, 26-28, Rom 8, 35. 38-39, Sal 139, 13-16.

[strykes: En av følgende tekster, eller en annen passende tekst, kan leses i tillegg:

L Jesus sier at vi blir født på ny i dåpen:

ML / L

Det var en mann som het Nikodemus. Han var fariseer og en av jødernes rådsherrer. Han kom til Jesus om natten og sa: "Rabbi, vi vet at du er en lærer som er kommet fra Gud. For ingen kan gjøre de tegnene du gjør, uten at Gud er med ham." Jesus svarte: "Sannelig, sannelig, jeg sier deg: Den

som ikke blir født på ny, kan ikke se Guds rike.” ”Hvordan kan en som er gammel, bli født?” sa Nikodemus. ”Kan noen komme inn i sin mors mage igjen og bli født for andre gang?” Jesus svarte: ”Sannelig, sannelig, jeg sier deg: Den som ikke blir født av vann og Ånd, kan ikke komme inn i Guds rike.” Joh 3,1-5

eller

ℒ Apostelen Paulus sier om dåpen:

ℳℒ / ℒ

Det er blitt åpenbart hvor god vår Gud og frelser er, og at han elsker menneskene:

Han frelste oss, ikke på grunn av våre rettferdige gjerninger, men fordi han er barmhjertig, han frelste oss ved det bad som gjenföder og fornyer ved Den hellige ånd, som han så rikelig har øst ut over oss ved Jesus Kristus, vår frelser, så vi ved hans nåde skulle stå rettferdige for Gud og bli arvinger til det evige liv, som er vårt håp. Tit 3,4-7

eller

ℒ Apostelen Paulus sier om dåpen:

ℳℒ / ℒ

Vet dere ikke at alle vi som ble døpt til Kristus Jesus, ble døpt til hans død? Vi ble begravet med ham da vi ble døpt med denne dåpen til døden. Og som Kristus ble reist opp fra de døde ved sin Fars herlighet, skal også vi vandre i et nytt liv. Har vi vokst sammen med Kristus i en død som er lik hans, skal vi være ett med ham i en oppstandelse som er lik hans. Rom 6,3-5

eller

ℒ Apostelen Paulus sier om dåpen:

ℳℒ / ℒ

Dere er alle Guds barn ved troen på Kristus Jesus. Alle dere som er døpt til Kristus, har kledd dere i Kristus. Her er ikke jøde eller greker, her er ikke slave eller fri, her er ikke mann og kvinne. Dere er alle én i Kristus Jesus. Gal 3,26-28

eller

ℒ Apostelen Paulus vitner om det vi som døpte eier i troen:

ML / L

Hvem kan skille oss fra Kristi kjærlighet? Nød, angst, forfølgelse, sult, nakenhet, fare eller sverd? For jeg er viss på at verken død eller liv, verken engler eller krefter, verken det som nå er eller det som kommer, eller noen makt, verken det som er i det høye eller i det dype, eller noen annen skapning skal kunne skille oss fra Guds kjærlighet i Kristus Jesus. Rom 8,35.38-39

eller

L Salmenes bok sier at Gud kjente oss før vi ble født:

ML / L

Du, Gud, har skapt mitt indre, du har vevd meg i mors liv. Jeg takker deg, fordi jeg er skapt på skremmende, underfull vis. Underfulle er dine verk, det vet jeg så vel. Mine ben var ikke skjult for deg da jeg ble skapt i lønndom og ble formet i jordens dyp. Du så meg den gang jeg var et foster, i din bok ble alt skrevet opp; mine dager ble dannet før en eneste av dem var kommet. Salme 139,13-16

Andre tekstforslag til den tredje lesningen:

Salme 8,4-6.10; Matt 3,13-17; Mark 9,33-37; Joh 3,5-8; Apg 2,37-41, Apg 8,36-38; Ef 3,14-21; 1 Joh 3,1-2 eller en annen egnet tekst.]

Her kan det synges et dåpsvers eller fremføres korsang eller solosang.

Forsakelsen og troen

Ved dåp av barn:

L La oss sammen bekjenne forsakelsen og troen, som vi døper våre barn til:

Ved dåp av eldre barn/ungdom/voksne:

L Vil du sammen med denne menigheten bekjenne forsakelsen og troen, som du døpes til?

Dåpskandidaten: Ja.

Her, og ved det "ja" som gis ved dåpen, kan dåpskandidaten om nødvendig gi bekreftelse på andre måter enn med verbalt språk.

Når både barn og eldre barn/ungdom/voksne døpes i samme gudstjeneste, rettes spørsmålet først til sistnevnte. Deretter sies: La oss sammen bekjenne forsakelsen og troen, som vi døpes til.

A Jeg forsaker djevelen og alle hans gjerninger og alt hans vesen.
Jeg tror på Gud Fader, den allmektige, himmelens og jordens skaper.
Jeg tror på Jesus Kristus,
Guds enbårne Sønn, vår Herre,
som ble unnfanget ved Den hellige ånd,
født av Jomfru Maria,
pint under Pontius Pilatus,
korsfestet, død og begravet,

fór ned til dødsriket,
stod opp fra de døde tredje dag,
fór opp til himmelen,
sitter ved Guds, den allmechtige Faders høyre hånd,
skal derfra komme igjen for å dømme levende og døde.
Jeg tror på Den hellige ånd,
en hellig, allmenn kirke,
de helliges samfunn,
syndenes forlatelse,
legemets oppstandelse
og det evige liv. Amen.

II. DÅPEN

Bønn ved døpefonten

[strykes: **L** Evige Gud, du lar vann velle fram og gir verden liv.

Vannet helles i døpefonten.

I dåpen forener du oss med Kristus og gir oss del i hans død og oppstandelse. Send din Ånd så *hun/han/de* som skal døpes, blir født på ny til liv i Kristus.

eller]

Vannet helles i døpefonten.

L

[strykes: Evige Gud, himmelske Far, vi takker deg for dåpen, som etter ditt ord og løfte er en nådens kilde. Her forener du oss med Kristus og gir oss del i den seier han vant ved sin død og oppstandelse. Vi ber deg: La den nye fødsel skje ved din skapende Ånd.]

NY: Herre Jesus Kristus, vi takker deg fordi dåpens vann ved ditt Ord er en nådens kilde, der du forener oss med deg og gir oss del i den seier du vant ved din død og oppstandelse. Vi ber deg, Herre, la den nye fødsel skje ved din skapende Ånd.

eller

Vannet helles i døpefonten.

Evige Gud,

[strykes: over vannet svevet Ånden da du kalte livet fram og så at det var godt.

Fra storflommens vann reddet du Noa, hans slekt og dyrene på jorden.

Du frigjorde ditt folk fra slavekår i fremmed land og førte dem frelst gjennom havet.

I Jordanelven lot din Sønn seg døpe for å oppfylle all rettferdighet.]

vi takker deg for at du frelser oss i [endring:] den hellige dåp [strykes: dåpens bad], der du forener oss med den korsfestede og oppstandne Jesus Kristus.

I troen på ditt ord og løfte ber vi:
Send din Ånd over dåpsvannet
så hun/han/de som døpes
reises opp til nytt liv i Kristus.

[strykes: Ett og ett barn bæres fram til døpefonten av foreldre og faddere.]

En voksen som skal døpes, kommer fram sammen med sine faddere og kan knele ved døpefonten.]

Mellom hver dåp kan det synges et vers fra en egnet salme.

[strykes: Bruk av dåpslue ivaretas etter lokal tradisjon.]

Ved dåp av barn:

L Hva heter barnet?

Den som bærer barnet sier barnets fornavn.

L Vil dere at NN skal døpes til Faderens og Sønnens og Den hellige ånds navn og oppdras i den kristne [tillegg:] forsakelse og tro?

Den som bærer barnet, foreldre og faddere svarer: Ja.

Ved dåp av større barn, ungdom eller voksen:

L Hva heter du?

Den som skal døpes, svarer selv ved å nevne sitt fornavn.

L NN, vil du bli døpt til Faderens og Sønnens og Den hellige ånds navn og leve i den kristne tro?

Den som skal døpes, svarer: Ja.

L Gud bevare din utgang og din inngang fra nå og til evig tid. Jeg tegner deg med det hellige korsets tegn (✠), til vitnesbyrd om at du skal tilhøre den korsfestede og oppstandne Kristus og tro på ham.

[strykes: Et kors tegnes over hele barnet.]

L NN, etter vår Herre Jesus Kristi ord og befaling døper jeg deg til Faderens og Sønnens og Den hellige ånds navn.

Mens dette sies, øser liturgen med hånden rikelig med vann over hodet til den som døpes, tre ganger.

Liturgen legger [eventuelt sammen med foreldre og faddere,] hånden på den døptes hode og sier:

L Den allmektige Gud har nå gitt deg sin Hellige Ånd, gjort deg til sitt barn og tatt deg inn i sin troende menighet. Gud styrke deg med sin nåde til det evige liv. Fred være med deg.

Dåpsbarna/dåpskandidatene kan her presenteres med ordene: Dette er NN,[tillegg:] vår søster/bror i Kristus.
[strykes: som er døpt inn i Kristi kirke og vår menighet.]

III. LIVET I DÅPEN

Ved bruk av dåpslys [strykes: .] tenner en medliturg et lys for hvert barn/hver dåpskandidat [endres:] etter hvert som [strykes: ettersom] de blir døpt og setter lysene i en egnet stake på et bord. Lysene slukkes ikke før gudstjenesten er ferdig.

Når alle dåpslys er tent, sier liturgen:

L Jesus sier: ”Jeg er verdens lys.

Den som følger meg, skal ikke vandre i mørket, men ha livets lys.” Joh 8,12

Kjære menighet. Gjennom dåpen [endres:] setter Gud oss inn i sin verdensvide kirke og gir oss del i Jesu kall og oppdrag. La oss stå sammen i vitnesbyrd og tjeneste, inntil dagen kommer da alt det skapte skal bli forløst ved vår frelser, Jesus Kristus.

Ved dåp av barn

L [endres:] Vil foreldre og faddere reise seg [strykes: Vi ber foreldre og faddere reise seg:]

Dere er vitner om at *NN/disse barna* er døpt med den kristne dåp. Sammen med vår menighet og hele kirken har dere fått del i et hellig ansvar: Å vise omsorg for *henne/ham/dem*, be for *henne/ham/dem* *NN/barna*, lære *henne/ham/dem* selv å be og hjelpe *henne/ham/dem* til å bruke Guds ord og delta i den hellige nattverd, så *hun/han/de* kan leve og vokse i den kristne tro.

Ved dåp av eldre barn, ungdom eller voksne

L [endres:] Vil foreldre og faddere reise seg [strykes: Vi ber foreldre og faddere reise seg:]

Dere er vitner om at *NN/disse* er døpt med den kristne dåp. Sammen med vår menighet og hele kirken har dere fått del i et hellig ansvar: Å vise omsorg for *henne/ham/dem*, be for *henne/ham/dem*, og hjelpe *henne/ham/dem* til å bruke Guds ord og delta i den hellige nattverd, så *hun/han/de* kan leve og vokse i den kristne tro.

Fadervår

Fadervår fremsies. Dersom det er nattverd i gudstjenesten, kan Fadervår bortfalle her.

L La oss sammen be den bønningen Jesus har lært oss:

A Vår Far i himmelen!

La navnet ditt helliges.

La riket ditt komme.

La viljen din skje på jorden slik som i himmelen.

Gi oss i dag vårt daglige brød,

og tilgi oss vår skyld,

slik også vi tilgir våre skyldnere.

Og la oss ikke komme i fristelse,

men frels oss fra det onde.

For riket er ditt og makten og æren i evighet.

Amen.

eller

A Fader vår, du som er i himmelen.

La ditt navn holdes hellig.

La ditt rike komme.

La din vilje skje på jorden

som i himmelen.
Gi oss i dag vårt daglige brød.
Forlat oss vår skyld,
som vi og forlater våre skyldnere.
Led oss ikke inn i fristelse,
men frels oss fra det onde.
For riket er ditt,
og makten og æren i evighet.
Amen.

L Lovet være Gud, vår Herre Jesu Kristi Far, han som i sin rike miskunn har født oss på ny til et levende håp ved Jesu Kristi oppstandelse fra de døde. 1 Pet 1,3

Dåpssalme

En dåpssalme synges ved dåp, her eller på andre steder som er angitt.

*

Saksordfører: Tor Singsaas
Saksbehandler: Christofer Solbakken

Revisjon av visitasreglementet

Det vises til sak BM 07/10. Bispemøtet drøftet i mars forslag til en revisjon av gjeldende visitasreglement, og besluttet at saken skulle tas opp til ny behandling på møtet i juni 2010 før saken oversendes kirke departementet.

I vedlagte forslag til nytt visitasreglement er innspillene fra behandlingen i mars søkt ivarettatt. Enkelte innvendinger ble reist, selv om disse var forholdsvis få i antall. Det vedlagte forslag er derfor kun en lett justering av utvalgets forslag.

Vedtak

Bispemøtet drøftet forslag til nytt reglement for bispevisitas i Den norske kirke. Forslaget oversendes kirke departementet for videre behandling.

Forslag til nytt visitasreglement for Den norske kirke

§ 1. Formål og definisjon

Formålet med visitasreglementet er gjennom bispevisitasene å legge forholdene til rette for aktivt engasjement og stadig fornyelse i den evangelisk-lutherske folkekirke i Norge.

En bispevisitas er et institusjonalisert og rettslig ordnet besøk av biskopen i ett eller flere sokn i den hensikt å utøve kirkelig tilsyn.

Det kan holdes egen visitas ved norsk kirke i utlandet, ved døvemenighet eller annen kategorialmenighet, ved valgmenighet, militærforlegning, sykehus, institusjon, fengsel m.v. med egen tilsatt prest eller annen ordnet kirkelig tjeneste.

Formålet med bispevisitasen er å støtte, inspirere og veilede menigheter og ansatte, og gjøre kirkens nærvær synlig i lokalsamfunnet.

Biskopen skal ved visitasen legge vekt på forkynnelsen av Guds ord i soknet. Ved dette skal biskopen gi støtte til menighetenes virksomhet og styrke fellesskapet i menighetene.

Sammen med menighetsråd og ansatte skal biskopen under visitasen gå inn i et felles arbeid for å prøve menighetslivet på Guds ord og vår kirkes bekjennelse, og inspirere til frimodighet og fornyelse. Menighetens arbeid skal også vurderes opp mot de planer som foreligger fra kirkelige organer.

§ 2. Rammebetingelser

Hvert sokn skal visiteres av biskopen minst hvert 8. år.

Biskopen utarbeider en plan for hvilke sokn som visiteres sammen, og legger i den forbindelse vekt på de naturlige enheter i bispedømmet. Som hovedregel visiteres alle sokn i en kommune samlet.

§ 3. Planlegging

Tidspunkt for visitasen fastsettes av biskopen senest 6 måneder på forhånd, etter samråd med menighetsråd, fellestråd og prost.

Sokneprest, menighetsråd og fellestråd rapporterer til biskopen om virksomheten i soknet siden forrige bispevisitas. Prosten avgjør hvem av sokneprestene som har ansvar for rapporten.

Program for visitasen fastsettes av biskopen etter forslag fra prosten og i samråd med soknets organer.

§ 4. Innhold

Visitasen omfatter:

a) Gudstjenester

Biskopen forretter en avsluttende visitasgudstjeneste som er felles for alle visiterte sokn.

Biskopen skal så langt det er mulig gis anledning til å høre prestene forkynne.

b) Møte med menighetsråd og fellestråd

Biskopen skal ha møte med menighetsråd og fellestråd. Samtalen skal ta utgangspunkt i foreliggende planer og i organenes kjernevirksomhet i henhold til kirkeloven §§ 9 og 14.

c) Møte med staben

Biskopen skal ha eget møte med staben i menighetene. Det skal åpnes for samtaler med de ansatte ut fra visitasens hovedformål.

d) Møte med menighetsarbeidet

Biskopen skal ha sin oppmerksomhet henvendt på menighetslivet, og gjøre seg kjent med virksomheten i menigheten gjennom besøk på institusjoner, kontakt med ledere og representanter for det frivillige kristelige arbeid i menigheten e.l.

e) *Kontakt med kommune*

Normalt bør det legges til rette for et møte med representanter for kommunens ledelse.

f) *Kontakt med skole og barnehage*

I visitasen bør det inngå programposter som har til hensikt å fremme kirkens samarbeid med skole og barnehage.

g) *Diakoni*

I visitasen bør det inngå programposter som viser kirkens diakonale ansvar og arbeid i lokalsamfunnet

h) *Kontakt med lokalsamfunnet*

I visitasen bør det legges til rette for kontakt med kulturlivet, bedrifter, frivillige organisasjoner og andre kirker og trossamfunn/religioner/livssynsorganisasjoner.

i) *Visitasrapport og visitasforedrag*

Biskopen skal utarbeide en visitasrapport, og innhold fra denne skal legges frem for menigheten i form av et visitasforedrag, for eksempel i tilknytning til visitasgudstjenesten, jf bokstav a).

§ 5. Protokoll

Visitasinnberetningen fra soknene, visitasprogrammet og biskopens visitasrapport utgjør protokoll fra visitasen. Utskrift av protokollen sendes til bispedømmerådet, prosten, soknepresten, menighetsrådet, fellestrådet og kommunen kort tid etter at visitasen er gjennomført.

Utskrift av bispedømmets visitasprotokoll sendes hvert år til Kirkedepartementet, Kirkerådet og Bispemøtet sammen med biskopens årsmelding.

§ 6. Oppfølging av bispevisitas

Mellom 6 og 12 måneder etter visitasen gjennomfører prosten et møte med stab og menighetsråd, hvor biskopens visitasrapport gjennomgås.